

platiti kupní cenu napřed, před odesláním zboží a jest proto výtka vadnosti zboží, jak již procesní soud uvedl, předčasná. Ustanovení čl. 347 obch. zák. nelze tu užítí, poněvadž předpokládá, že zboží bylo odesláno, což se v tomto případě nestalo a před zaplacením kupní ceny nestane. Tvrzené vady zboží dosud nedeslaného neopravňují proto žalovanou k odstoupení od smlouvy. Výtka vadnosti zboží zůstává jí vyhrazena až po jeho odeslání. Dovolatelka popírá sice, že se zavázala platiti kupní cenu napřed, odvolávajíc se na obsah písemné smlouvy ze dne 15. listopadu 1920, která ovšem tohoto závazku neobsahuje. Žalovaná však tuto okolnost podle protokolu ze dne 21. prosince 1921 výslovně doznala a je proto její opačné tvrzení plané. Žalovaná dovozovala konečně právo, od smlouvy odstoupiti, též z té okolnosti, že prý zisk žalobkyně jest nepřiměřeným. Že by šlo o přemrštěnou cenu neb o řetězový obchod ve sporu tvrzeno nebylo. Prvý soud již poukázal správně k tomu, že jsou obě strany obchodníky ve velkém a že se na ceně shodly. Podle vlastního udání žalované má zboží, o něž jde, bursovní cenu a žalovaná nepřednesla žádných okolností, které by nasvědčovaly nějakému trestnému činu. I v tomto směru byla tedy věc po stránce právní správně posouzena a odvolání není odůvodněno.

Čís. 2158.

Právní povaha lesního společenstva. Nejde tu o osobu právnickou, nýbrž o spoluvlastnictví ve smyslu §u 825 obč. zák. a násl. Žalovalo-li společenstvo jako takové a nikoliv jednotliví jeho členové, jest je vyzvatí k opravě žaloby.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1923, R I 1322/22.)

Žalobu lesního společenstva ve V. procesní soud prvního stupně rozsudkem odmítl. Důvody: Soud zjistil nahlédnutím do rejstříku společenstev, že žalující »Waldgenossenschaft in W.« v rejstříku tomu zapsána není; dále zjistil, na základě souhlasného udání stran a předložených stanov, že nemovitosti ve vložce 1535 desk zemských zapsané (lesní majetek) jsou knihovním vlastnictvím 255 majitelů určitých domů ve V., kteří se spojili za příčinou racionelního obhospodařování těchto společných lesů, pak k vedení řádné správy a docílení trvalého a co možno nejvyššího výtěžku z lesů, ve smyslu §§ 825 a 1175 obč. zák. a utvořili společenstvo, označené jménem »Waldgenossenschaft in W.« že společnost tato se řídí stanovami, dle nichž správu společného majetku vede výbor na 3 léta volený, záležející z 12 členů a 6 náhradníků, který si volí ze sebe starostu, jeho náměstka, zapisovatele a kontrolora. Starosta zastupuje společnost na venek. Všecky listiny a dopisy podpisují starosta se zapisovatelem. Dle doložky na konci stanov, nebyly tyto stanovy dle výnosu místodržitelství z 30. července 1909 úředně potvrzeny, poněvadž prý tu nejde o žádný spolek a úředního potvrzení jich netřeba. Po těchto zjištěních považoval soud věc za zralou k rozhodnutí a nepřipustiv pro nerozhodnost provedení nabízených důkazů, žalobu

rozsudkem odmítl. uváživ toto: Jak shora zjištěno, jest žalující strana toliko společenstvím majetku dle §§ 825 a 1175 obč. zák. Jméni žalující strany záleží z nemovitosti (pozemků, lesní kultury věnovaných) a jest v zemských deskách do vlastnictví připsáno dle určitých podílů dočasným 255 vlastníkům domů ve V. v Šu 2 stanov uvedených. Není tu tedy samostatného, určitému účeli sloužícího jmění, odděleného od soukromého jmění jednotlivých společníků, jež by oproti třetím osobám slouželo považovati za celek, za právní podmět schopný, samostatně nabývatí jmění a podstupovati závazky. Pro tento nedostatek nelze považovati stranu žalující přes to, že vystupuje a jest organisována jako korporace pod kolektivním označením »lesního společenstva ve V.« za osobu právnickou ve smyslu Šu 26 obč. zák. a proto také se jí nedostává způsobilosti státi k soudu (§ 1 c. ř. s.). O d v o l a c í s o u d k žalobcovu odvolání prohlásil napadený rozsudek i s předchozím řízením za zmatečné a žalobu odmítl. D ů v o d y: Žalující strana uplatňuje především jako odvolací důvod zmatečnost rozsudku dle Šu 477 čís. 9 c. ř. s., a spatřuje tuto zmatečnost v tom, že o způsobilosti nebo nezpůsobilosti procesní rozhodnutí lze dle §§ 1, 6, 230 c. ř. s. výhradně usnesením, nikoli však rozsudkem, že soud prvé stolice měl především postupovati dle Šu 6, totiž dle jeho odstavce druhého dáti jí poukaz, aby v přiměřené lhůtě vadu odstranila. Teprve kdyby strana žalující nebyla vyhověla, že měla prvá stolice vrátiti žalobu dle Šu 230 c. ř. s., aniž by vůbec byla o žalobě ustanovila rok, takže proti tomuto odmítnutí před rokem měla žalující strana právo stížnosti dle Šu 514 c. ř. s. Odmítnutí samo že mělo se státi usnesením, nikoli rozsudkem. Odvolání žalující strany, pokud uplatňuje zmatečnost rozsudku, dlužno oduznati oprávněnost, a to z důvodu Šu 477 čís. 5 c. ř. s., který právě opírá se o nedostatek procesní způsobilosti, ku které přihlížeti jest soudům dle Šu 6 c. ř. s. v každém období sporu z moci úřední. Tuto procesní nezpůsobilost žalující strany strana žalovaná ve sporu výslovně namítala. Když tedy soud prvé stolice neodmítl žalobu dle Šu 230 c. ř. s. hned po jejím prozkoumání a vyřízení, poněvadž tak bez zjištění skutečností pro to potřebných učiniti nemohl, a o ní jednal, a když teprve za jednání snad následkem námítky stranou žalovanou vznesené a výsledkem jednání ji objevil, měl dle Šu 7 c. ř. s. prohlásiti celé řízení zmatečným a žalobu odmítnouti usnesením, nikoli rozsudkem. Bylo-li však řízení v prvé stolici přes tuto vadu provedeno a rozsudek vyneseno, nemůže soud prvé stolice již k zmatečnosti přihlížeti a slušelo proto učiniti tak soudu odvolacímu se zřetelem na cit. zákonné ustanovení a to dle §§ 471 odstavec pátý a 473 c. ř. s. v sezení neveřejném. Při tom podotknouti dlužno, že prvému soudu nebylo také možno, aby — jak odvolatelka za to má — postupoval v tomto případě dle Šu 6 odstavec 2. c. ř. s., totiž, aby poukázal jí k odstranění vady v přiměřené lhůtě, neboť podmínkou způsobilosti procesní jest jednak způsobilost býti stranou, jednak způsobilost k právním jednáním. Tam, kde není způsobilost býti stranou, nemůže samozřejmě býti způsobilost procesní. Soud stolice prvé uvedl, a to právem, že žalující strana není osobou právnickou, že není na její straně právní osobnosti, která by byla schopna samostatně nabývatí jmění a podstupovati závazky. Stojí na tomto právním stanovisku prvý soud také žalobu odmítl.

N e j v y š š í s o u d k žalobcově stížnosti zrušil usnesení obou nižších soudů a uložil prvému soudu, by, pokračuje v řízení, vyzval žalobce k opravě žaloby, jak níže uvedeno, a kdyby pak žalobce opravy v určené lhůtě neprovedl, by rozhodl znovu, přihlížeje k právnímu náhledu nejvyššího soudu.

D ů v o d y:

Správným jest náhled žalované strany, že soud první stolice měl rozhodnouti o procesní nezpůsobilosti žalující strany usnesením, nikoliv rozsudkem. Odvolací soud však svým usnesením vyslovil odchýlně od prvního soudu zmatečnost celého řízení i rozsudku první stolice, zrušiv je a změnil i výrok o útratách sporu. Nelze proto jeho usnesení považovati za souhlasné s rozhodnutím první stolice a je potvrzující a jest tudíž dovolací stížnost proti němu přípustnou kromě výroku o útratách, proti němuž další opravný prostředek jest dle §u 528 c. ř. s. novel. znění naprosto vyloučen. Jest přisvědčiti také právnímu náhledu obou nižších soudů, že lesní společenstvo ve V. jest dle §u 1 a 2 jeho stanov považovati jen za sdružení osob fysických ku správě a provozování lesního hospodářství, patřícího a v deskách zemských připsaného určitým vlastníkům domu ve V. dle ideálních podílů, v §u 2 stanov přesně vytčených. Jde tu tedy o společenský podnik nemovitého lesního majetku po rozumu §u 825 a 1175 obč. zák., jak v §u 1 stanov výslovně jest uvedeno, a právními subjekty jsou tu jen osoby fysické — nikoli lesní společenstvo samo, jako hromadná osoba — a jen tyto fysické osoby jsou oprávněny býti ve sporu stranou (§ 18 a 19 obč. zák.) a mají procesní způsobilost (§ 1 c. ř. s.). Mohou tedy jen jako spoluvlastníci společného lesního majetku a jako osoby fysické vlastními jmény žalovati a žalovány býti, třeba také s použitím jména »Lesního společenstva« na př. jako spoluvlastníci A, B, C atd., sdružení pod jménem »Lesního společenstva«. Podalo-li pak žalobu »Lesní společenstvo ve V.«, bez uvedení jmen fysických společníků a první soud měl pochybnost o jeho procesní způsobilosti, jako osoby hromadné, bylo se mu řídit dle §u 6 odstavec druhý c. ř. s. a učiniti potřebné opatření k odstranění shledané vady a za tím účelem žalobu po případě straně žalující vrátiti, by v ustanovené lhůtě prokázala svou procesní způsobilost nebo žalobu tak upravila, by fysické osoby, které neoprávněně jen hromadným jménem v žalobě byly označeny, byly správně v žalobě vlastními jmény jako žalující strana uvedeny (§§ 84, 85 c. ř. s., 89 j. ř.). Aby mohl býti odstraněn zmíněný nedostatek procesní způsobilosti po rozumu §u 6 odstavec druhý c. ř. s., bylo nutno zrušiti nejen usnesení soudu druhé stolice jako předčasné, nýbrž i rozhodnutí soudu první stolice a tomuto věc vrátiti, by řízení o žalobě ve směru výše uvedeném zavedl a doplnil a dle výsledků jeho znova rozhodl. (§ 510 poslední odstavec c. ř. s.)

Čís. 2159.

Jest »změnou poměrů« (§ 936 obč. zák.), poklesla-li v mezičase několikánásobně nákupní síla peněz. Lhostejno, že strany úmluvou vyloučily nárok ze zkrácení přes polovici pravé hodnoty.

(Rozh. ze dne 10. ledna 1923, Rv I 997 22.)